

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
שלישי

היכל
תשיעי

לקוטי שיחות

על פרשיות השבוע, חגים ומועדים

•

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

•

בחוקותי

(חלק יז — שיחה ג)



יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושתים לבריאה

מאה ועשרים שנה להולדת כ"ק אדמו"ר זי"ע

מחזור הראשון של לימוד הלקוטי שיחות

שבוע פרשת בחוקותי, (אה"ק) יד"ב אייר; (בכל העולם) באיכו אייר, ה'תשפ"ב (ב)



LIKKUTEI SICHOT

Copyright © 2022

by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718

editor@kehot.com / www.kehot.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior permission from the copyright holder.

The Kehot logo is a registered trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

For dedications of the weekly Sichos, please contact us at: dedications@kehot.com

בחוקותי ג

ווערט אַרומגערעדט אין די דרושים אויף התחלת ספר ויקרא און התחלת פ' בחוקותי – די זעלבע נקודה איז אויך מבואר אינעם סיום פון די דרושים אויף פ' בחוקותי.

און נאָכמער דבר פלא: אין תורה שבכתב איז דער סיום פון פ' בחוקותי אויך דער סיום פון ספר ויקרא, אָבער אין לקו"ת זיינען דאָ „הוספות“ נאָך די דרושים פון פ' בחוקותי – זעט מען, אַז אויך אינעם סיום פון די „הוספות“ רעדט זיך וועגן דעם זעלבן ענין הנ"ל.

ב. די שייכות „נעוץ סופן בתחלתן“ אין פשטות צווישן התחלת ספר ויקרא און זיין סיום: ספר ויקרא הויבט זיך אָן מיט די דינים פון קרבנות⁴ – „אדם כי יקריב מכם קרבן לה' גו"⁵, און אויך דער סיום ספר ויקרא רעדט וועגן (צוויי סוגי) קרבנות – (א) בכור⁶, (ב) מעשר בהמה⁷.

און וויבאַלד אַז דוקא די צוויי קרבנות ווערן דערמאָנט בסוף פון ספר ויקרא – דאַרף מען זאָגן, אַז אין זיי שפיגלט

א. מ'האָט שוין מערערע מאָל גע-רעדט¹, אַז ס'איז דאָ אַ שייכות מיוחדת צווישן דער התחלה און דעם סיום פון יעדן ענין אין תורה – ע"ד ווי עס שטייט אין ספר יצירה²: „נעוץ סופן בתחלתן ותחלתן בסופן“ – און עדי"ז אין תושב"כ: די התחלה וסיום פון יעדן ספר און אויך פון יעדער סדרה, האָבן צווישן זיך אַ שייכות וקשר (בתוכן).

לויט דעם בפרשתנו – בחוקותי: ווי-באַלד אַז דער סיום פון דער סדרה איז דער „סופן“ סיי פון ספר ויקרא און סיי פון פ' בחוקותי – דאַרף מען זאָגן, אַז עס איז דאָ אַ נקודה משותפת צווישן התחלת ספר ויקרא³, התחלת פ' בחוקותי, און סוף פ' בחוקותי.

און דאָ זעט מען אַ דבר פלא: לויט ווי די התחלות פון ספר ויקרא און פ' בחוקותי זיינען מבואר אין לקו"ת – די „חסידישע פרשיות“ פון די וואָכן – ווערט קלאָר ווי די ביידע התחלות (וואָס זיינען דאָרט מפורש לויטן זעלבן תוכן) זיינען „נעוץ בסופן“ – אינעם סיום פון אונזער סדרה.

און דערביי זעט מען דעם „נעוץ סופן בתחלתן“ (ניט נאָר אין שייכות צו תורה שבכתב, נאָר) אויך אינעם ספר לקו"ת גופא³ – ווייל אָט די נקודה וואָס

(1) ראה בענין „הדרן“ – לעיל ע' 135 בשוה"ג להערה 31. ועוד.

(2) פ"א מ"ז.

(2*) שהיא גם התחלת פרשת ויקרא, ולכן הנקודה משותפת גם עם סוף פרשת ויקרא.

(3) שנסדר לדפוס ע"י כ"ק אדמו"ר הצ"צ – ראה היום יום ע' טו. אגה"ק דכ"ק אדמו"ר הצ"צ ודכ"ק מו"ח אדמו"ר (נדפסו במפתחות ללקו"ת בתחלתן).

(4) שג"כ הובאו לדפוס בחיי כ"ק אדמו"ר הצ"צ – בשנת תר"א (בפעם הא' בספר בפ"ע) ובשנת תרכ"ו* (בפעם הב'): קיצור מד"ה ראו כי כו' את השבת – בס"פ פקודי; קיצור ע"פ ולא תשבית מלת. להבין מ"ש באוצרות חיים – בסיום ספר ויקרא; לד"ה בהעלותך – בסוף ספר במדבר; קיצור מד"ה כי כארץ – סיום ספר דברים; קיצור ע"פ הנך יפה העיתי – בסיום שה"ש.

(4*) להעיר אשר ספר ויקרא נקרא ספר הקרבנות – ראה רמב"ן בהקדמת ויקרא.

(5) ויקרא א. ב.

(6) פרשתנו כז, כו.

(7) שם, לב.

(*) ראה התמים ח"א עה, ב.

וועגן בכור און דערנאָך וועגן מעשר: אין עבודת הקרבנות (קירוב לאלקות) קומט פריער די המשכת הקדושה מלמעלה למטה (בכור), און ערשט דערנאָך – קען זיין די עבודת האדם מלמעלה למעלה (מעשר)¹³.

און דאָס איז אויך די שייכות פון דעם תוכן בסיום ספר ויקרא מיט זיין התחלה „אדם כי יקריב מכם קרבן לה'“ אין לקו"ת¹⁴ איז מבואר אַז „מב"ם כי יקריב מכם קרבן לה'“ מיינט דאָס וואָס םֶטֶר העליון איז מקרב „יקריב“ דעם אדם שלמטה צו אלקות „מכם קרבן גו“), אַז פריער ווערט נמשך אַ אתערותא דלעילא צו מקרב זיין דעם אדם שלמטה צום אויבערשטן; און נאָכדעם איז דער פסוק ממשיך: „מן הבהמה גו' תקריבו את קרבנכם“ – וואָס דאָס רעדט זיך וועגן דעם קרבן וואָס דער םֶטֶר דאַרף בריינגען בעבודת עצמו (פון דער „בהמה“ שבו) – אתערותא דלתתא.

און דאָס איז בהתאם צו די צוויי סוגי קרבנות וועגן וועלכע עס רעדט זיך בסוף ספר ויקרא – בכור (קדוש מלמעלה) און מעשר (קדוש ע"י םֶטֶר)¹⁵.

13) להעיר מבחי פרשתנו (כו, לב): „כי הבכור והמעשר עקרים אחד* וזהו נעוץ סופן בתחלתן לחבר וליחד הסוף עם הראש“, עיי"ש.

14) ויקרא ב, ג.
15) ויש לקשר הנ"ל גם עם דרוש הא' שבלקו"ת ספר ויקרא (ד"ה ויקרא אל משה) עפ"י המבואר שם (א, ב) „ויקרא אל משה“ הוא „הארה והשפעה למשה (אתעדליע) כדי שעייז יוכל לעלות כו' (אתעדל"ת)“. ועד"ו להלן בהמאמר שם ב, א.

ובאוה"ת ויקרא עה"פ אדם כי יקריב (כרך ג' ע' תשכד): „ואחר כהנ"ל [ביאור ענין אתעדל"ע

זיך אַפּ דער כללות ענין הקרבנות וואָס רעדט זיך בתחלת ספר ויקרא.

דער ביאור אין דעם: דער חילוק צווישן בכור און מעשר איז: בכור איז קדוש מעצמו – מלמעלה (מאכט מען עם), זאָגט מען אַז ער איז קדוש⁸, זיין קדושה איז ניט פאַרבונדן מיט אַ פעולה פונעם אדם; משא"כ קדושת מעשר איז תלוי אין עבודת האדם – דער מענטש דאַרף ציילן¹⁰, און „העשרי" יהי' קודש“¹¹.

נאָכמער איז עס ניכר בזמן הזה, וואָס קדושת בכור איז פאַראַן אויך איצט (ווי- באַלד ער איז קדוש מעצמו), משא"כ קדושת מעשר וואָס איז לפועל ניטאָ „בוה“, ווייל די חכמים האָבן גוזר געווען ניט אָפּצושיידן קיין מעשר בהמה¹².

עפ"ז יומתק הסדר, וואָס פריער שטייט

8) בכורות נג, סע"א. ערכין כט, סע"א. תמורה כה, א. ובכ"מ. רמב"ם הל' בכורות פ"א ה"ד.

9) וגם להמ"ד (ערכין שם ו"ש"ג). רמב"ם שם) שצריך להקדישו בפה – הרי גם „אם לא הקדישו הרי זה מתקדש מאליו“ (רמב"ם שם).

10) משנה בכורות נח, ב. רמב"ם שם פ"ז ה"א. וגם לדעת ר' יוסי ברי' יהודה במשנה שם – הרי עכ"פ צריך להפריש המעשר „ונטל אחד“.

וגם לדעת רבא (שם נט, א) ד„עשירי מאליו הוא קדוש“ – הרי: (א) צ"ל „מנה תשעה“ – פרשיי שם ד"ה קדוש מאליו. (ב) העשירי נעשה קדוש רק ביציאה מן הדיר (ואז קדוש למפרע) – כמשנ"ת בארוכה בלקו"ש ח"ז ע' 362 ואילך.

וראה משנה נדרים (יח, ב) דמעשר בהמה הוא דבר הנדור. ובתוס' שם: דבעי העברת מנין . . . מיקרי שפיר דבר הנדור. וראה הערה הבאה.

11) ובפרט להסביר (ראה בארוכה לקח טוב – להר"י ענגל – כלל א' קרוב לסופן) דקדושת מעשר היא (לא מאליו, כ"א) ע"י האדם, שהוא משים הקדושה עליו, ולכך הוי דבר הנדור (כנ"ל בהערה הקודמת). ובטו"א לר"ה (כח, ב): „דמעשר נמי איתא בשאלה ככל הקדשים הקדושים בפה“ [ועפ"י הנ"ל מלקח טוב מתורץ בפשטות מה שהקשה עליו במניח מצוה שם. ואכ"מ].

12) בכורות נג, סע"א. רמב"ם הל' בכורות פ"ז ה"ב.

* כמו שהביא לפניו מהרמב"ם „הבכור והמעשר מעשה שניהם אחד“ (בה„בכותות“ דהל' בכורות: וכללתי כו'). וראה גם שיחת ליל ה' דסוכות תשמ"ו.

משא"כ קדושת מעשר – עשר כחות הנפש והעשרי – איז תלוי אין עבודת האדם, און וואָס דעריבער איז דאָ אין דעם שינויים צווישן זמן הבית (ווען ס'איז מאיר אלקות בגילוי) און זמן הגלות²³ (וואָס קומט בסיבת החטא).

און דאָס איז אויך דער קישור צווישן סוף פ' בחוקותי מיט התחלתה:

אויף „אם בחוקותי תלכו ואת מצותי תשמרו“ איז מבואר אין לקו"ת²⁴: „בחר-קותי תלכו“ מיינט די עבודה פון הילוך – בלי גבול – מצד בחי' חקיקה שבנשמה („בחוקותי“ פון לשון חקיקה), דער שורש הנשמה ווי זי איז חקוקה למעלה.

וויבאלד אָבער אַז דער הילוך נעמט זיך מצד שרש הנשמה און דער מענטש געפינט זיך למטה אין אַ גוף גשמי, קען דער הילוך ניט האָבן קיין קיום („לא תעמוד ולא תקום“²⁵) סידן אַז דער אדם למטה זאָל דורך זיין עבודה ווערן אַ כלי דערצו – און דאָס איז „ואת מצותי תשמרו“: דורך עבודת המצות דאָ למטה מאַכט דער אדם די כלים וואָס זיינען („תשמרו“), „שומר“ ומקיים דעם הילוך „בל"ג, וואָס קומט מצד שרש הנשמה, אַז דאָס זאָל זיין אין אַן אופן פון „תכון לעד“²⁵.

און די צוויי ענינים הנ"ל – (א) „בחוקותי תלכו“, מצד שורש הנשמה, (ב) „מצותי תשמרו“, מצד דעם אדם למטה – זיינען ע"ד די צוויי ענינים

ג. אָט די צוויי ענינים – בכור (אתעדל"ע) און מעשר (אתעדל"ת) – זיי-נען אויך פאַראַן אין דעם אדם גופא:

„בכור“ איז איינער, און אויב עס זיינען דאָ מערערע איז ער דער ערשטער – בחינת חכמה, וכמ"ש¹⁶ „קדש לי כל בכור“, וואָס קדש איז בחי' חכמה¹⁷; מעשר – דאָרף זיין צען (עבודה מצד עשר כחות הנפש) און חובת כאו"א אַז עכ"פ די לעצטע¹⁸ – הגילוי (השייך למחשבה דבור ומעשר) יהי' קודש (אפילו באַ אַ בינוני – שהיא מדת כל אדם¹⁹).

און דערפאַר איז (א) בכור – קדוש מעצמו, ס'איז ניט תלוי אין עבודת האדם – ווייל בחי' חכמה שבנפש, כח המסנ"פ, איז דאָ ביי יעדן אידן בירושא מאבותי-נו¹⁹; (ב) קדושת בכור איז אויך דאָ אין זמן הגלות – וואָרום בחי' חכמה הנ"ל שבנפש²⁰ איז אַלעמאָל²¹ גאַנץ²².

ואתעדל"ת – ע"ד הנ"ל בלקו"ת] יובן ג"כ הפסוק שלפניו ויקרא אל משה .. ועם היות זה דרוש בפ"ע .. אך שייך בטוב לדרוש דלעיל ויתקשר יחד.

16) בא יג, ב. וראה אוה"ת עה"פ בכ"ז.

17) ויש בו: „מילה בגרמי“ איינער, מסנ"פ, ראשית כחות הפנימים. – וראה ג"כ סידור שער התפלין ח, ב. ע"פ זח"ג רסב, א (ובסידור שם, שהוא חכמה שבכור).

18) ראה קהלת יעקב ע' מעשר כמה דרגות (ביאורים ובהם משל"ה תולדות רפז, ב) דמעשר הוא ' ספירות (שבחכמה). וראה ג"כ בפרדס (עה"כ) ובמאור"א ובכ"מ. וראה לקוטי לוי"צ אגרות (ר"ע רמג) דמצוה דמעשרות בכלל הוא לבנות את המל'.

19) תניא רפי"ד.

19*) תניא פי"ח.

20) להעיר מהנ"ל (הערה 17) שהוא חכמה שבכור.

21) אבל להעיר מהדעה דבכור בחו"ל הוא רק דרבנן – ראה אנציק' לתלמודית בערכו (ע' רפה) ושי"ג.

22) תניא פי"ט.

23) ראה ד"ה קול דודי תש"ט פ"ב (ובכ"ז) שהעבודה דומן הבית, שאז הי' גילוי אלקות, היא בכחות פנימיים דמוחין ומדות כו, משא"כ בזמן הגלות.

24) ד"ה אם בחוקותי תלכו (הא') וביאורו.

25) ל' הלקו"ת שם – מה, ג.

בקודש³⁰: עס איז פאַראַן אַן עילוי אין אתעדל"ת (עבודת האדם) לגבי דער וואָס קומט מצד אתעדל"ע³¹.

און עד"ז איז „מצותי תשמרו" ניט נאָר אַ „שמירה" ו„כלי" צום ענין פון „בחוקי" תי תלכו" – נאָר אין דעם גופא איז דאָ אַן על"ת בקודש לגבי די עליות פון „בחו" קותי תלכו".

דאָרף מען פאַרשטיין: וויבאַלד „בחו" קותי תלכו" איז בחי' חקיקה (ביז דער העכסטער דרגא אין חקיקה – אותיות שבצעם הנפש, אותיות המיוחדות בעצמות אוא"ס, ווי ס'איז מבואר אין לקו"ת³²) – און בחי' הליכה – איז אין וואָס באַשטייט דער יתרון פון „מצותי תשמרו"?

ה. די הסברה אין דעם: אין דעם ענין הנ"ל, אַז די התעוררות וואָס קומט דורך אתעדל"ע איז ניט קיין „דבר המתקיים", סיידן עס איז דערנאָך דאָ אַן אתעדל"ת, איז לכאורה ניט מובן:

ס'איז ידוע³³ אַז די אתעדל"ע וואָס קומט מצד עצמה נעמט זיך פון אַזאַ מדר' וואו מעשה התחוננים קען ניט דערלאַנגען, און דעריבער ווערט זי נמשך נאָר אין אַן אופן פון חפץ חסד הוא – א"כ שטעלט זיך די שאלה: צוליב וואָס מוז מען דערנאָך האָבן די אתעדל"ת? דלכאורה, כשם ווי עס דאָרף ניט זיין פריער קיין אתעדל"ת

שבסיום הפרשה²⁶: (א) בכור – חכמה שנפנש, (ב) מעשר – עשר כחות הנפש.

ד. ס'איז דאָך דער כלל²⁷: „הכל הולך אחר החתום". און וויבאַלד אַז דער סיום וחותם פון ספר ויקרא איז מיט מעשר דוקא – דאָרף מען זאָגן, אַז דאָס וואָס מעשר קומט נאָך בכור, איז ניט נאָר ווייל אזוי איז עס דער סדר הענינים (כנ"ל ס"ב), אַז פריער קומט די אתעדל"ע [בכור], און דערנאָך עבודת האדם [מעשר], נאָר אויך ווייל עס איז דאָ אַ מעלה אין דער קדושה וואָס קומט דורך עבודה לגבי דער קדושה וואָס קומט מלמעלה. און דערפאַר איז דער סיום וחותם פון ספר ויקרא מיט מעשר, ווייל דער תכלית פון ענין הקרבנות איז – עבודת האדם.

און דערפון איז אויך מובן בנוגע דעם סדר אין התחלת ספר ויקרא און פ' בחו" קותי: דאָס וואָס די אתעדל"ת („תקריבו את קרבנכם") קומט נאָך דער אתעדל"ע („אדם כי יקריב גו"), איז

– ניט נאָר ווייל די התעוררות וואָס קומט נאָר מצד אַן אתעדל"ע האָט ניט קיין קיום „ובמעט זמן יכלה כח התעור" רות זאת²⁸, און דעריבער מוז זיין אַן אתעדל"ת מצד האדם וואָס דורכדעם ווערט ער אַ כלי צו דער אתעדל"ע און זי ווערט אַ „דבר שיכול להתקיים לעד", „דבר המתקיים"²⁹, נאָר אויך –

ווייל דאָס איז אַ סדר פון „מעלין

(30) ברכות כה, א. וש"נ.

(31) ראה לקו"ת תזריע (כ, ב) ושה"ש (כב, ג. כג, ד ואילך) – דהאתעדל"ע הנמשכת ע"י אתעדל"ת היא מבחי' פנימית יותר ולכן ע"י דוקא „יולדת זכר" – אה"ר דוקא. וראה לקו"ת ויקרא שם ג, ג.

(32) פרשתנו מו, ב. שם, ד.

(33) לקו"ת שה"ש כג, ד ואילך. וראה לקו"ת

ויקרא ב, ב. ועוד.

(26) ועד"ז של התחלת ספר ויקרא – כי האתעדל"ת (תקריבו גו') היא עשיית כלי לשמור האתעדל"ע (אדם כי יקריב) שהיא „דבר המתקיים", כמבואר בארוכה בלקו"ת ויקרא שם (ב, סע"ב ואילך).

(27) ברכות יב, א.

(28) ל' הלקו"ת ויקרא שם – ב, סע"ב.

(29) שם רע"ג, ורע"ד.

(מקום גשמי) איז דאָ די מעלה פון „דירה בתחתונים“ – דוקא דאָ למטה איז פאַראַן דער „גילוי אור א״ס דקמי׳ רוחניות וגשמיות שוין“, וואָס איז העכער פון בחי׳ „אין“.

ד. ה. דוקא אין עבודת האדם פירט זיך אויס די כוונה פון עצמות (העכער באי״ע פון „אין“ דחכמה) וואָס נתאוה הקב״ה להיות לו ית׳ דירה בתחתונים³⁷ [און ווי ער פירט אויס אין מאמר: „והיינו בחי׳ ע״ק כו״ – וואָס עתיק איז דער תענוג דלמעלה, נתאוה³⁸]; און דעריבער איז דער שכר העבודה (פון מאַכן אַ „דירה בתחתונים“) אויך אין בחי׳ „אין“ – מקום גשמי – וויילע דער שכר איז במקום העבודה כידוע.

און דאָס איז דער הסבר וואָס די עבודת האדם למטה טוט אויף אויך אין די ענינים וואָס קומען מצד חפץ חסד הוא:

אַלע המשכות מלמעלה זיינען פון אור רות וגילויים, וואָס אין זיי איז שייך שינויים. אין עבודת האדם אָבער דריקט זיך אויס די כוונה פון עצמות, וואָס די כוונה איז העכער אפילו פון דער אתעדל״ע מצד חפץ חסד הוא; און מצד דעם וואָס אתעדל״ת דערלאַנגט אין עצמות, העכער פון שינויים, טוט זי אויף דעם קיום אין דער אתעדל״ע.

[דערמיט איז אויך מוסבר וואָס אין לקו״ת דאָרט (אין אָנהויב פון ספר ויק׳ רא³⁹) איז ער ממשיך – נאָכדעם ווי ער זאָגט אַז דוקא דורך אתעדל״ת „יהי

אויף צו ממשיך זיין די אתעדל״ע, אַזוי האָט אויך דערנאָך ניט געדאַרפט זיין נויטיק אַן אתעדל״ת אויף צו אריפהאַלטן די (התעוררות וואָס קומט פון דער) אתעדל״ע?

(און ס׳איז ניט שייך צו זאָגן, לכאורה, אַז דאָס איז צוליב חסרון אין דעם מצב האדם – וואָרום די המשכה איז דאָך, כנ״ל, פון אַזאַ מדריגה, וואו מ׳רעכנט זיך ניט מיט מעשה התחתונים און זי ווערט נמשך נאָר מצד חפץ חסד הוא).

בפשטות איז דער טעם (ווי ער זאָגט דאָרט אין לקו״ת³⁴), אַז וויבאַלד די התפעלות האדם (אתעדל״ת) איז געקומען בלויז מצד דער אתעדל״ע (ניט דער אדם איז נשתנה געוואָרן), איז „בהסתלק הארה עליונה זו שאינה מאירה רק בעת רצון . . . בטילה האהבה שנסתעף ממנה“.

ו. ויומתק יותר ע״פ המבואר אין לקו״ת אין סוף פרשתנו³⁵ אויפן מאמר רז״ל³⁶ „דע מאין באת ולאן אתה הולך“: „אין“ ווייזט אויף מקום גשמי, און „אין“ – אויף בחי׳ חכמה (וואָס איז העכער פון מקום). „מאין באת“ מיינט דעם שורש הנשמה וואָס נעמט זיך מבחי׳ „אין“, און „ולאן אתה הולך“ רעדט וועגן דעם שכר הנשמה בתחיית המתים, וואָס דאָס וועט זיין אין עוה״ז, מקום גשמי („אין“).

איז דאָך תמוה: ירידת הנשמה איז דאָך צורך עלי, היינט ווי איז שייך אַז נאָך דער ירידה פון בחי׳ „אין“ (שורש הנשמה) זאָל דער שכר (די עלי) פון דער נשמה זיין אין דער בחי׳ פון „אין“ (בחי׳ מקום, נידעריקער פון „אין“)? ווערט דאָרט פאַרענטפערט, אַז דוקא אין „אין“

37) וכידוע שכוונה זו היא בעצמותו ית׳ למעלה מכל טעם – ראה המשך תרס״ו ס״ע ז׳ ואילך. ובארוכה לקו״ש ח״ו ע׳ 21 ואילך.

38) ראה בארוכה שיחת ש״פ וישב תשל״ז.

39) ד, ד.

34) ויקרא שם, ג.

35) ג, ד.

36) אבות רפ״ג.

ניט מורכב פון קיין אַנדער ענין (און דעריבער איז יוהכ"פ אסור באכילה ו-ש"ת); דערנאָך קומט דער חג הסוכות (און שמע"צ⁴⁵) וואָס דעמאָלט ווערט דער תענוג נמשך אין מקיפים און (דערנאָך אויך) אין פנימיים „להיות בחי' דע"ע את אלקי אביך ועבדהו בלב שלם ונפש חפצה כו"ל – וואָס „חפצה" מיינט דאָך פנימיות הרצון⁴⁷, תענוג.

[און מיט די ווערטער „ונפש חפצה כו"ל ענדיקט זיך דער דרוש בלקו"ת⁴⁸ – ע"ד ווי דער סיום פון דעם לעצטן דרוש אין פ' בחוקותי, כנ"ל – „והיינו בחי' ע"ק כו"ל, וואָס עתיק איז (עצמות ה)תענוג].

ס'איז דאָך ידוע, אַז שמע"צ איז דער „שמן"⁴⁹ און די „עסענציע"⁵⁰ פון גאַנצן חודש תשרי. ולפי"ז דאָרף מען זאָגן, אַז

45) בלקו"ת שם נזכר רק סוכות. אבל עפ"י הידוע שגמר ההמשכה בפנימיות (קליטה) הוא בשמע"צ, מובן, שבסוכות כאן נכלל גם שמע"צ.

46) כן הוא גם בתניא רמ"ב וכו', אבל בדה"א (כח, ט) ובנפש חפצה.

47) כידוע (לקו"ת שה"ש ד"ה לבבתי ספ"א וש"נ). ועוד ההפרש בין רצון וחפץ. וראה שו"ת הצ"צ אה"ע ח"ב סי' רסג.

48) באוה"ת ויקרא (סוף ח"ב) נמצא דרוש זה בכמה שינויים והוספות. וידוע שכו"כ מאמרי דא"ח נאמרו כמה פעמים ובשינויים והוספות וכו' – עכ"פ מובן שהנמטר לדפוס ע"י הצ"צ ה"ה „אויסגעקליבן (פון צוויי טויזענט מאמרים" – היום יום י"ד אד"א) וראה ג"כ אגה"ק דהצ"צ (דלעיל הערה 3).

49) ראה אוה"ת שמע"צ (ע' א'תתיו). וסד"ה ביום השמע"צ עדר"ת (ע' תלה) בשם הה"מ – שמיני הוא לשון שמן. ובסד"ה ביום השמע"צ תרצ"ד (סה"מ תיש"א ע' 87) ורד"ה ביום השמע"צ תש"ב, תש"ג ועוד – לשון שמן ודשן.

50) אוה"ת בלק ע' תתקכו (בשם אדמו"ר נ"ע). וראה ד"ה ביום השמיני שלח בשה"מ תקס"ב (בסופו) ותרצ"ג (סה"מ קונט" ח"א רנד, א. ושם: „בשמע"צ הוא המשכת התמצית והעצמות כו"ל).

דבר המתקיים – אַז דורך עבודת האדם דערלאַנגט מען אין בחי' „כי לא אדם הוא"⁴⁰; ווייל דאָס איז דער פנימיות'דיג קער טעם פאָרוואָס אתעדל"ת טוט אויף אַ קיום⁴¹ אין אתעדל"ע].

ז. כשם ווי ס'איז למעלה – אַז דער תענוג פון עצמות („נתאוהה") איז אין עבודה דוקא – אַזוי איז עס ביים אדם למטה:

„אדם רוצה בקב שלו"⁴² דוקא – זיין רצון ותענוג איז אין דעם וואָס ער האָט אויסגעהאַרעוועט דורך עבודה ויגיעה. די ענינים וועלכע ער באַקומט מלמעלה בחסד חנם, ניט אויסגעהאַרעוועט, זאָגט זיך אין זיי ניט אַרויס די כוונה שלמעלה (כוונת העצמות) און דערפאַר איז אין דעם ניטאָ (אויך באדם) דער תענוג הנפש. דוקא „בקב שלו", דאָס וואָס ער באַקומט דורך עבודה, איז „אדם רוצה" – וואָס „רוצה" דאָ מיינט (אויך) פנימיות הרצון⁴³, תענוג שבנפש.

און דאָס איז אויך דער „נעוץ 910 בתחלתו ותחלתו בסופו" – אויך אינעם „סופן" פון די „הוספות" אין לקו"ת ספר ויקרא⁴⁴:

דאָרט⁴⁴ איז מבואר, אַז יוהכ"פ (שבת שבתון) איז דער תענוג עצמי וואָס איז

40) ל' הפסוק – ש"א טו, כט.

41) ראה תו"א (עב, ג), לקו"ת שה"ש (שם, ג) ובכ"מ דבחי' „כי לא אדם" היא למעלה משינויים.

42) בי"מ לת, א.

43) ראה רש"י שם (ד"ה קב שלו): חביבה עליו (משא"כ בכלל – ראה לקמן הערה 47).

44) ועד"ו בס"פ ויקרא, שדוקא ע"י „שיכיר בעצמו לשוב בתשובה" מוסיף חמישיתו (ראה לקו"ת (שה"ש כד, ד) בכ"י והחמישית לפרעה) „חומש על אותו חומש" (רש"י ס"פ ויקרא). ובלקו"ת ס"פ ויקרא „אחרי ה"א מנחש תלכו... וא"צ ללבושים" עיי"ש.

44* נד, ד.

ט. דאָס איז אויך וואָס דער ענין פון „ואת מצותי תשמרו“ קומט נאָך „בחוקותי תלכו“: „בחוקותי“ איז בחי חקיקה; טאָ-קע ניט קיין דבר נוסף, אָבער ניט די פשיטות פונעם אבן טוב אַליין. ובמילא – אויך דער הילוך ועלי' „תלכו“ וואָס קומט מצד בחי חקיקה, אעפ"י אַז ס'איז העכער באין ערוך פונעם הילוך המלא-כיס⁵², איז עס אָבער נאָך אַלץ מיט אַ הגבלה. משא"כ „מצותי תשמרו“, קיום המצות בדברים גשמיים, בחי „אין“, דאָס נעמט די עצמות הפשיטות וואָס איז הע-כער פון חקיקה, ובמילא ווערט אמיתית ענין ההילוך, אָן קיינע הגבלות, וכ-מאמר⁵⁶: „ולאן אתה הולך“, דוקא אין „אין“ איז אמיתית ענין ההילוך⁵³.

און דורך דעם וואָס עס וועט זיין דער „בחוקותי תלכו“ – דער הילוך מצד בחי חקיקה, שורש הנשמה, בדוגמת אתער-תא דלעילא; צוזאַמען מיט „ואת מצותי תשמרו“ – די עבודה בקיום המצות, בחי „אין“, אתערותא דלתתא –

וועט זיין (ווי ער איז מסיים אין דער פרשה⁵⁴), „והתהלכתי בתוכם“: ב' בחינות הילוך, הילוך מלמעלה למטה והילוך מלמטה למעלה⁵⁵; און די ביידע הילוכים וועלן זיין אינאיינעם, וואָס דערפאַר שטייען זיי אין דעם זעלבן וואָרט „והתהלכתי“;

דער „נפש חפצה“ פון (סוכות ו)שמע"צ איז העכער פון דעם תענוג הבלתי מורכב פון יוהכ"פ – איז ניט מובן: ווי קען דער תענוג פון סוכות ושמע"צ, ווען מ'האָט צו טאָן מיט אכילה ושת' גשמית, זיין העכער ווי דער תענוג פון יוהכ"פ וואָס דעמאָלט איז מען אויסגעטאָן פון אכילה ושת'?

נאָר די הסברה אין דעם איז, כנ"ל: אדרבה, ווייל אין סוכות ושמע"צ איז די עבודה אין דער בחי פון „אין“ – ביז צו פאַרנעמען זיך מיט אכילה ושת' גשמית – דוקא דערפאַר איז דעמאָלט דאָ דער תענוג (פון עצמות למעלה – ובמילא אויך) פון עצם הנפש ממש.

ח. לכאורה קען מען דערויף פרעגן: וויבאַלד אַז דער תענוג פון יוהכ"פ איז דער תענוג הבלתי מורכב – אין וואָס באַשטייט נאָכדעם דער אויפטו און הע-כערקייט אינעם תענוג, ונפש חפצה" פון סוכות ושמע"צ?

איז דער ביאור אין דעם: ע"ד ווי ס'רעדט זיך אין לקו"ת אין אָנהויב פון אונזער פרשה⁵¹, אַז די אותיות החקיקה, הגם זיי זיינען ניט קיין דבר נוסף אויפן אבן טוב, נאָר זיינען מיני' ובי' – פונ-דעסטוועגן קומען זיי ניט צו דער פשי-טות פון דעם אבן טוב אַליין, וואָס איז „מופשט מכל צורה ממש“;

עד"ז איז עס בעניננו: דער תענוג פון יוהכ"פ איז אַ תענוג בלתי מורכב, בדוג-מא צו אותיות החקיקה שבנפש וואָס זיינען מיני' ובי'; דער „נפש חפצה" פון חגה"ס ושמע"צ איז אָבער ווי די פשיטות פון דעם אבן טוב אַליין – דער תענוג עצמי פון עצם הנפש ממש.

(52) ראה ד"ה צאינה וראינה תר"ס. ובכ"מ.
 (53) כידוע בכ"י מרז"ל (עירובין נד, א) האי עלמא דאזלין מיני', שדוקא ע"י הירידה בעוה"ז נעשים בחי' מהלכים (אוה"ת בראשית כד, ב).
 (54) כו, יב.
 (55) לקו"ת ראה כו, א. אמ"ב שער הק"ש פפ"ז. ספפ"ח ואילך. אוה"ת פרשתנו ד"ה והתהלכתי (כרך ב' ע' תרמ ואילך). ד"ה והתהלכתי תשי"א.

(51) מה, ד.

ביז „ואולך אתכם קוממיות“⁵⁶, וואָס
 „קוממיות“ מיינט צוויי קומות⁵⁷ –
 קומת המשיע און קומת המקבל,
 מלמעלמ"ט ומלמטלמ"ע⁵⁸, און ביידע

קומות וועלן נכלל ווערן אין איין
 קומה⁵⁹,
 וואָס דאָס איז דער שכר וואָס וועט
 זיין פאַר דער עבודה פון „אם בחוקותי
 תלכו ואת מצותי תשמרו“, וואָס וועט
 נתגלה ווערן אין דער גאולה העתידה,
 בקרוב ממש.

(משיחת ש"פ בחוקותי תשכ"ה)

(56) פרשתנו שם, יג.

(57) דעת ר' מאיר – סנהדרין ק, א. וראה
 בארוכה לקו"ש ח"ו (ע' 200 ואילך) שגם ר' יהודה
 מודה ש„קוממיות“ פירושו ב' קומות, אלא שס"ל
 שב' הקומות יתאחדו יחד.

(58) אמ"ב שם פפ"ט. אוה"ת שם (ע' תרנג.
 תער"ב-ג).

(59) ראה בארוכה לקו"ש שם.

